

KVALITA INTERNACIONALIZACE Z HLEDISKA JAZYKOVÉ A KOMUNIKAČNÍ PŘIPRAVENOSTI

Obsah

A. OBLASTI JAZYKOVÉ A KOMUNIKAČNÍ PŘIPRAVENOSTI UPa

- a) Pozice jazyka a komunikace na UPa
  - i) *Mezinárodní univerzita a role angličtiny*
  - ii) *Role češtiny a obecné komunikace pro internacionalizaci*
  - iii) *Mezinárodní univerzita a role ostatních jazyků*
  - iv) *Mezinárodní univerzita a komunikace zpětné vazby*
- b) Výuka v jazyce
- c) Výuka jazyka a komunikace
  - i) *Jazyková koncepce 2012 – 17*
  - ii) *Praktická podpora rozvoje komunikace*
- d) Jazyk ve výzkumu
- e) Jazyk a společenská interakce UPa
- f) Jazyk v podpůrných činnostech a službách UPa
- g) Každodenní viditelná přítomnost jazyka

B. SOUČASNÝ STAV KVALITY JAZYKOVÉ A KOMUNIKAČNÍ PŘIPRAVENOSTI NA POSÍLENÍ INTERNACIONALIZACE UPa

- a) – g)

C. STRATEGIE ROZVOJE JEDNOTLIVÝCH OBLASTÍ PŘIPRAVENOSTI

- a) – g)

A. OBLASTI JAZYKOVÉ A KOMUNIKAČNÍ PŘIPRAVENOSTI

Univerzita Pardubice si klade za cíl posílení internacionálního rozměru instituce. Existuje řada způsobů, jak internacionalizaci VŠ instituce vnímat a definovat.¹

Ze strategického hlediska internacionalizace zahrnuje politiku a praktické postupy, které akademický systém i jeho členové uplatňují, aby úspěšně zvládli fungování v globalizovaném akademickém prostředí². Cílem úspěšné internacionalizace je

- plnohodnotná, samostatná a emancipovaná komunikace studentů a pracovníků UPa v mezinárodním kontextu v odborné i společenské rovině
- funkční integrace zahraničních studentů a pracovníků UPa do profesního i společenského života v rámci dvojjazyčného prostředí UPa (čeština/angličtina)

Kvalita internacionalizace není stavem, jedná se o soustavný proces a jde o nastavení autentické snahy a směru, při kterém bude možné realisticky měřit zvládnutý pokrok v jednotlivých oblastech.

Strategie internacionalizace z hlediska jazykové a komunikační připravenosti s sebou nese zvažení následujících oblastí

a) Pozice jazyka a komunikace na UPa

- i) *Mezinárodní univerzita a role angličtiny*
- ii) *Role češtiny a obecné komunikace pro internacionalizaci*
- iii) *Mezinárodní univerzita a role ostatních jazyků*
- iv) *Mezinárodní univerzita a komunikace zpětné vazby*

b) Výuka v jazyce

c) Výuka jazyka a komunikace

- i) *Jazyková koncepce 2012 – 17*
- ii) *Praktická podpora rozvoje komunikace*

d) Jazyk ve výzkumu

e) Jazyk a společenská interakce UPa

f) Jazyk v podpůrných činnostech a službách UPa

g) Každodenní viditelná přítomnost jazyka

Bez posouzení těchto oblastí nelze účinně posoudit pokrok v internacionalizaci UPa a formulování izolovaných opatření by mohlo vyznít nahodile a formálně.

¹ Pro potřeby formulování strategie je možné nahlédnout na ni jako na fenomén realizující se ve třech rovinách: makro-, meso- a mikro-úrovni (Bedenlier, Zawacki-Richter, 2015). První rozsáhlé studie a analýzy byly provedeny již v letech 1991 – 1993. Na makro úrovni byl již v roce 1993 předvídan výrazný nevyhnutelný posun směrem k internacionalizaci akademického života (Altbach and Lewis, 1996) v souvislosti s globálními trendy. Na meso-úrovni je internacionalizace vnímána jako proces, který probíhá mezi univerzitní institucí a členy akademické obce v oblastech výuky, výzkumu, mezioborové spolupráce, spolupráce mezi pracovišti, metod užívaných při diseminaci obsahu práce, využití ICT, dalšího vzdělávání zaměstnanců, ekonomického rámce, služeb pro zahraniční studenty, kompetence jazykové a interkulturní (Davies, 1998). Zejména Gopal (2011) a Mark a Kennedy (2012) uvádějí také nezbytnost systému přípravy pro výše uvedené kompetence. Na mikro-úrovni jsou řešeny nejčastěji otázky osobního benefitu pracovníka/studenta z mezinárodní spolupráce či působení v zahraničí a jeho motivace, případně jeho obavy z nedostatečného ocenění vynaloženého úsilí (Richardson and McKenna, 2003).¹

² Míra úspěšnosti tohoto systému vychází z úspěšnosti uplatnění konkurenční výhody, znalostí, zvládnutí jazyka, posílení kurikula mezinárodním obsahem. (Altbach, Knight, 2007).

B. SOUČASNÝ STAV KVALITY JAZYKOVÉ A KOMUNIKAČNÍ PŘIPRAVENOSTI NA POSÍLENÍ INTERNACIONALIZACE UPa

a) Pozice jazyka a komunikace na UPa

V současné době je nejrozšířenějším jazykem světa z hlediska počtu všech jeho uživatelů angličtina, a to i přes to, že není nejrozšířenějším jazykem z hlediska počtu rodilých uživatelů.

Tab.1

Nejrozšířenější světové jazyky dle celkového počtu uživatelů (rodilý a nerodilý mluvčí) a dle počtu rodilých mluvčí (zdroj: weltsprachen.net; Statista 2015; data z r. 2013)

	Celkový počet uživatelů	Native speaker
1. English	1 500	375
2. Chinese	1 100	982
3. Hindi	650	460
4. Spanish	420	330
5. French	370	79
6. Arabic	300	206
7. Russian	275	165
8. Portuguese	235	216
9. Bengali	233	215
10. German	185	105
11. Japanese	128	127
12. Korean	78	78

Tyto údaje (Tab. 1) vymezují do budoucna smysluplné směry jazykové a komunikační strategie Univerzity Pardubice směrem k využívání angličtiny jako druhého komunikačního jazyka, případně nastiňují roli dalších jazyků.

Je zřejmé, že prvním jazykem UPa je a bude čeština. Z hlediska fungování UPa v evropském prostoru je však třeba zajistit i rovné podmínky pro studium zahraničních studentů a zpřístupnit angličtinu jako komunikační nástroj studentům českým, a to v akademických činnostech nejméně na úrovni B2 CEFR³. Vzhledem k tomu, že česká společnost není společností multikulturní, návyk na používání jiného než českého, případně slovenského jazyka není ve společnosti etablován. To se promítá i v kultuře UPa.

³ Pro metodickou práci je v oblasti jazykového vzdělávání využíván tzv. **CEFR, tj. Společný evropský rámec pro jazyky**, který obsahuje směrnice pro jazyková kurikula, cíle a implementaci, a soustavu deskriptorů pro hodnocení jazykové **komunikační kompetence. Tato se skládá ze tří částí: 1) lingvistické, 2) sociolingvistické a 3) praktické dovednosti.** Lingvistická kompetence znamená lexikální, fonologické, syntaktické znalosti a dovednosti a další znalost jazyka jako systému. Sociolingvistická kompetence se vztahuje ke společenským podmínkám užití jazyka, jichž by si student měl být vědom. Pragmatická kompetence se vztahuje k funkčnímu užití jazyka v různých situacích (míra plynulosti, míra schopnosti diskutovat, argumentovat a strukturovat projev). (CEFR 2001, 11-13).

Používání angličtiny je stimulováno na UPa formou doporučení - není zpracována jazyková politika UPa. V praktické trovině tedy není nijak deklaratorně vymezena volba jazyka ve výuce či výzkumu, není dosud řešena závazná příslušná úroveň komunikační kompetence dle CEFR a styl komunikace.

i) Mezinárodní univerzita a role angličtiny

- Existuje-li ambice UPa být plnohodnotnou mezinárodní vzdělávací institucí, je žádoucí řešit otázky týkající se **role angličtiny** na UPa.
- Podpora angličtiny jako prostředku dosažení vzdělávacích a výzkumných cílů v rámci internacionalizace nemá za cíl jakkoli marginalizovat **roli výuky v češtině**.
- **Akreditace studijních programů v angličtině** je nezbytnou součástí vzniku mezinárodní učící se organizace. Takové prostředí otevírá přístup k tzv. interkulturní prvkům komunikace, které přirozenou cestou seznamují účastníky procesu s komunikačně - kulturními kontexty. Bez kontextuálních živých informací (tedy vázaných na přítomnost zahraničních studentů a pracovníků) nelze masivně působit na aktivní zvýšení komunikační kompetence v angličtině. V současné době vedená komunikace v angličtině u akademických pracovníků, kteří se jazykové úrovni svého projevu nevěnují, často vykazuje známky pasivity, formálnosti, lineárnosti a nízké schopnosti reflektovat individuální a kulturní rozdíly.
- **Kulturní aspekt komunikace** je zásadním aspektem, kterému je třeba věnovat pozornost ve výuce, mentoringu, poskytování služeb studentům, navazování a udržování kontaktů pro výzkum a vývoj a další spolupráci.
- Pro dosažení vysoké míry internacionalizace je třeba se soustředit na vytvoření takových jazykových podmínek pro studium a práci **zahraničních studentů a pracovníků**, které je neposunou do **znevýhodněné pozice** a neupřou jim dosažení plné informovanosti. Toto v současné době na UPa zajištěno není.
- Pro **nábor/získávání studentů a pracovníků** ze zahraničí jsou zatím informační kanály UPa (web, tisk, osobní prezentace) z jazykového hlediska nedostatečné – jak z hlediska množství dostupných informací, tak z hlediska struktury a osobní prezentace při kontaktu.
- Smysl posílit anglické informační kanály a jejich podobu pro získávání zahraničních studentů a pracovníků má však pouze tehdy, pokud je **reálně akreditovat anglické studijní programy a výuku reálně v angličtině vést**.
- UPa reaguje na **situaci v českém školství** a čelí masivnímu vstupu studentů s nedostatečně rozvinutými kompetencemi do terciární úrovně za nedostatečně vyřešených podmínek. Maturita z cizího jazyka na české SŠ dosahuje deklaratorně úrovně B1 – B2 CEFR. Reálná úroveň absolventů SŠ, zvláště pokud nejde o absolventy gymnázií, jí nedosahuje.

ii) Role češtiny a obecné komunikace pro internacionalizaci

Moderní česká univerzita nemusí vnímat **výuku v češtině** jako handicap. Je vhodné vyvarovat se trendů některých menších evropských zemí, kde je úroveň používání angličtiny na velmi vysoké úrovni (např. Holandsko), ale marginalizuje se role rodného jazyka (tj. holandštiny). Již nyní jsou patrné tenze ohledně role rodného jazyka ve společnosti a promítají se do snah o návrat ke

zrovnoprávnění holandštiny a intenzifikaci plurilingvismu. Je vnímáno jako nekorektní, aby publikace v holandštině byla v rodném Holandsku méně ceněna než publikace v angličtině.

Po období nespokojenosti se pozitivní reakcí na tyto trendy stala snaha o zpřístupnění holandštiny cizincům, kteří v Holandsku studují. Univerzita Groningen zavedla na počátku r. 2015 kurzy MOOC a během 1 měsíce bylo registrováno více než 10000 uživatelů z řad zahraničních studentů.

- Tento příklad je možné brát jako model práce s rodným jazykem a příležitost působit na **zahraniční studenty a pracovníky tak, aby se stávali ambasadory češtiny, potažmo šířiteli značky instituce (UPa) zpět ve svých rodných zemích.**

Styl a směr komunikace obecně je vnějším manifestem vnitřního stavu instituce. **Filozofie vnitřní identity instituce včetně důsledné práce na ne pouze formálním seznámení všech zainteresovaných se základními hodnotami instituce je předpokladem srozumitelné komunikace odrážející vnitřní integritu všech procesů UPa.** V tomto ohledu UPa zatím není na UPa věnován dostatek prostoru analýze komunikace směrem ke studentům jak českým, tak zahraničním, ani směrem k zahraničním partnerům – institucím ve smyslu vnitřně integrální a marketingově účinné práce s cílovým publikem.

iii) Mezinárodní univerzita a role ostatních jazyků

Při tlaku na zvýšení komunikační úrovně v angličtině je v posledních letech obecně vnímán požadavek na zvládnutí dalšího cizího jazyka jako neúměrná zátěž studentů a jsou předem vytvářeny „změkčující“ podmínky pro studenty, kteří nemají o studium zájem, případně pro ně nemají vhodné předpoklady.

- V současné době je velkým ohrožením konkurenceschopnosti absolventů jednak jejich nízká kompetence v angličtině, ale také **ztráta komunikační kompetence v druhém cizím jazyce** – především v tradiční němčině. Zcela na ústupu je pak zájem o francouzštinu, španělštinu, přestože se jedná o jazyky, které stále hrají zásadní roli na světových trzích viz. Tab.1.
- Z jednání české a německé spolkové vlády (4.5.2015) vyplývá, že německý trh citlivě reaguje na snižující se **kompetenci českých absolventů hovořit německy**. Vzhledem k záměru úžeji propojit práci TAČR a Fraunhoferova institutu zaznělo prohlášení premiéra ČR směřující k podpoře výuky němčiny. Z historicko-geografických souvislostí je zřejmé, že podpora výuky němčiny na UPa by měla být podstatná, aby nedošlo ke ztrátě tradiční výhody komunikační kompetence v němčině, které český pracovní trh německým partnerům/investorům nabízel.
- Cílem komunikační kompetence **u druhého cizího jazyka** není vždy nutně pokročilá úroveň, pro účely výše popsané je **funkční úroveň A2 CEFR**, pokud je doplněna kompetencí alespoň B2 CEFR v angličtině.
- Vzhledem k příbuznosti jazyků existuje zájem o **výuku ruštiny**. Za krátkou dobu studenti reálně dosahují vyšší komunikační kompetence než u germánských jazyků.
- UPa dosud nereaguje na poptávku pracovního trhu a roli **orientálních jazyků**.
- UPa nemá zatím vytvořenu strategii **práce s imigranty**.

iv) Mezinárodní univerzita a komunikace zpětné vazby

Univerzita v současné době nemá zpracovaný jednotný systém **sběru a analýzy dat zpětné vazby** studentů k výuce a hodnocení instituce jako celku. Dřívější systém hodnocení výuky založený na písemném dotazování byl opuštěn, v současné době ještě není zvolena **forma a tedy ani jazyková mutace** dotazování.

b) Výuka v jazyce

Kvalitní úroveň jazykového projevu v češtině, angličtině, či případně v dalších užívaných jazycích ve výuce a vedení konzultací je zodpovědností **každého člena akademické komunity**. Akademičtí pracovníci se stávají vzory v užívání jazyka pro své studenty a v tomto ohledu jsou i vyučujícími odborných předmětů zároveň vyučujícími jazyka a komunikace. Je nezbytné věnovat pozornost **jednotě formy a obsahu**.

Vztah češtiny a angličtiny, případně dalších jazyků v univerzitní výuce

- Výuka na UPa je poskytována v češtině, v rámci mobilitních programů probíhá výuka či konzultace v angličtině. **Vedení výuky v angličtině** vykazuje značné rezervy (malé množství odborníků, kteří jsou schopni na kvalitní úrovni komunikovat v angličtině svoji odbornost; někteří pracovníci omezují přímou verbální komunikaci se studenty vzhledem k vysoké komunikační nejistotě v cizím jazyce na minimum; ve snaze o finanční úspory se často omezuje „zbytná“ jazyková výuka zejména v NMgr. studiu; výuce jazyka je udělováno nízké kreditové ohodnocení; absolventi se stávají méně konkurenceschopní na širším pracovním trhu atd.).
- Není zřetelně vymezeno, že jazyk výuky a testování/zkoušení je jazykem, který se od obecné češtiny či angličtiny podstatně liší a ve formálních situacích je vhodné tento úzus dodržet (jazyková kvalita bakalářských a diplomových prací; absence společenskovedních předmětů v programech technických disciplin, nízká míra zařazení odborných předmětů vyučovaných v angličtině do studijních plánů atd.). **Student, s přihlédnutím ke stupni studia, se musí seznámit s běžnou terminologií svého oboru jak v češtině, tak v angličtině.** V tomto bodě existují na UPa rezervy, které souvisí s cizojazyčnou komunikační kompetencí akademických pracovníků a se statusem výuky jazyků.
- UPa má k dispozici jak zázemí v odborné literatuře, tak přístup do odborných databází a může tak zajistit dostupnost **odborných zdrojů v českém či anglickém jazyce**, omezeně dále nejčastěji v ruském a německém jazyce.
- Vyučujícím vedoucím výuku v angličtině je nabídnuta **podpora (2015) Jazykového centra** vedoucí k rozvoji jazykových prostředků v cizím jazyce (především angličtině) v souladu s nároky používané vyučovací formy (příprava přednášek, prezentace). V období 2012 – 2014 prošlo celkem 243 pracovníků a 103 studentů doktorského studia na UPa systémem dalšího vzdělávání směřujícího ke zvýšení komunikační kompetence a interaktivity pro multilingvní akademické prostředí.

Počet akademických pracovníků a PhD studentů, kteří absolvovali za období 2012 – 14 semináře v rámci dalšího jazykového vzdělávání na UPa

	Akademičtí pracovníci	Studenti
Academic Writing	27	6
Academic Writing for PhD	12	20
Scientific Writing for PhD	-	45
Argumentative Writing	-	18
Presenting in English for PhD	12	5
Cultural Awareness in Academic Workplace	10	2
Odborný jazyk pro zaměstnance (AJ, NJ)	21	-
Poster sessions	-	7
Obecný jazyk pro zaměstnance (AJ,NJ, RJ)	161	-
Celkem	243	103

c) Výuka jazyka a komunikace

Jazykové vzdělávání pro 5 fakult UPa (FCHT, FES, DFJP, FEI, FZS) je realizováno centrálním pracovištěm, Jazykovým centrem UPa. Fakulta filozofická zabezpečuje výuku jazyků prostřednictvím svých pracovišť - Katedry cizích jazyků a Katedry anglistiky a amerikanistiky; Fakulta restaurování prostřednictvím Katedry humanitních věd.

Posláním Jazykového centra (JC) UPa jako celouniverzitního pracoviště je rozvoj komunikace v cizím i mateřském jazyce a v lingua franca – angličtině. Cílovým publikem JC jsou primárně studenti UPa všech úrovní studijních programů – bakalářských, magisterských a doktorských.

Dalším cílovým publikem jsou zaměstnanci, kteří se aktivně zapojují do systému ČŽV – celkem 243 (viz Tab. 2).

i) Jazyková koncepce 2012 – 17 (JK 12 – 17)

- V souvislosti s dlouhodobou celospolečenskou diskuzí o kompetencích VŠ absolventů komunikovat v cizím jazyce a s požadavky trhu práce akcentovat jazykovou složku kompetenčního profilu VŠ absolventů JC provedlo v r. 2012 podrobnou analýzu stavu jazykové komunikační kompetence studentů UPa. Ze závěru analýzy vyplynulo, že je třeba vyvinout tlak ne na povinné absolvování počtu semestrů jazykového vzdělávání, ale na **dosazení požadované úrovně jazykové komunikační kompetence v angličtině dle CEFR** v rámci příslušného stupně studia (Bc., Mgr., PhD.) a postupně eliminovat předměty na úrovni elementární (v r. 2013 – 14 zrušeny předměty angličtina CEFR A1 a k r. 2016 – 17 JK počítá se zrušením angličtiny CEFR A2).

V ak. r. 2015 – 16 má

absolvent Bc. stupně studia UPa dosáhnout minimální úrovně CEFR B1,

absolvent Mgr. studia CEFR B2 a

absolvent doktorského studia CEFR C1.

Těžiště předmětů cizojazyčné komunikace by se mělo dle JK 12 -17 přesunout k angličtině, neboť ji instituce vnímá v kontextu světového vývoje jako lingua franca (viz oddíl 2b).

- Ve všech jazykových předmětech na všech stupních studia studenti studují **odborný cizí jazyk** (tzv. LSP= Language for Specific Purposes, LAP = Language for Academic Purposes). Povinně **definovaná minimální úroveň CEFR** pro absolvování (např. pro Bc pouze A2 CEFR) determinuje i terminologický rozsah, který jsou schopni studenti za dané hodinové dotace odstudovat. Limity obsahové náplně jsou ovlivněny nízkým kreditovým ohodnocením jazykových předmětů, které neodráží náročnost předmětu a požadovaný progres studenta.
- JK 12 – 17 věnuje zvýšenou **pozornost podpoře motivovaných studentů Mgr. a PhD studia a nabízí jim prostor k rozvoji excellence**. Studentům realizujícím své studijní plány v rámci bakalářského studia JK 12 – 17 nabízí transparentní plán studia jazyka a zřetelně definované požadavky dle CEFR, technicko-metodické nástroje pro úspěšné splnění stanovených cílů a podporu při studiu tak, aby mohli dosáhnout při absolvování nad rámec tzv. minimálních úrovní CEFR v daném stupni studia.
- JK 12 – 17 je podpořena vedením UPa a koncepce byla předložena fakultám UPa k vyjádření a následné implementaci. JK 12 - 17 je **částečně** postupně **realizována**, ale existují snahy marginalizovat závěry a doporučení z ní vyplývající (např. zařazení předmětů pouze do volitelných segmentů, výše zmíněná nízká hodinová a kreditová dotace atd.) tak, že negativně ovlivňují především stav jazykové připravenosti studentů v navazujícím magisterském studiu.

ii) Praktická podpora rozvoje komunikace

- V r. 2013 **byla zlepšena informovanost studentů** o možnostech studia předmětů vytvořením webové aplikace umožňující přehledné filtrování nabídky jazykových předmětů dle kritérií: jazyk, úroveň CEFR a odbornost. Tento nástroj poskytuje studentovi vhodný podklad k vytvoření realistického plánu studia.
- V r. 2012- 14 JC realizovalo projekt ESF - **UNICOM** (Inovace integrované koncepce jazykového vzdělávání k zajištění kvality, podpory excellence a internacionalizace), který umožnil:
  - **rozvoj komunikační kompetence** studentů a zaměstnanců UPa prostřednictvím nadstavbových specializovaných modulů (předměty, semináře, kurzy mimo povinné předměty)
  - **organizaci akcí a zvaných přednášek s interkulturním či jazykově-metodickým přesahem pro studenty i zaměstnance**
- Jsou vedeny přípravné kurzy v AJ, NJ a RJ a organizováno testování k **mezinárodním certifikátům** TOEIC a ÖSD.
- Dlouhodobě probíhá vedení **specializovaných seminářů a simulovaných vědeckých konferencí v anglickém jazyce** pro PhD studium dle fakult/oborů

- Všichni studenti vyjíždějící v rámci programu **Erasmus** procházejí **jazykovým testováním**, přičemž požadovaná úroveň pro výjezd je nastavena na dosažení komunikativní kompetence v následujících variantách
  - CEFR B1 v angličtině
  - CEFR B1 v němčině/ francouzštině/španělštině a zároveň dosažení CEFR A2 v angličtině
- **V 2012 – 15 byl vytvořen základ dvojjazyčného prostředí pomocí překladů a terminologického sjednocení**
  - Postupně jsou překládány relevantní dokumenty UPa dotýkající se svou povahou fungování studentů a zaměstnanců do angličtiny a zpřístupňovány cílové skupině (web, intranet pro studenty, intranet pro zaměstnance). V současné době však tento stav nezohledňuje interkulturní a pragmatický aspekt, není nastavena marketingová komunikace s cílovým segmentem (očekávání, preference a potřeby zahraničního studenta/zaměstnance).
  - V r. 2014 byl vytvořen elektronický terminologický glosář na webu UPa umožňující sjednocení anglické a české terminologie v oblasti studijní, vědecké a organizační agendy instituce.
- **Realizace podpůrných aktivit k rozvoji cizojazyčné komunikace**
  - Od r. 2010 probíhá program „**Language and Culture**“ (krátkodobé studijní pobyty ve spolupráci s partnerskými univerzitami ve Velké Británii a Německu) zaměřený na společné semináře se zahraničními studenty a kulturně-společenský program poskytující studentům kontext studia a života v dané zemi.
  - **4Cs**: Studenti jazykových předmětů UPa mají možnost využívat rozsáhlé podpory výuky prostřednictvím LMS (Moodle a Mahara), s důrazem na rozvoj osobního jazykového portfolia studenta. Důraz je kladen na rozvoj dovedností pro 21. století, tzv. 4Cs = Communication, Collaboration, Critical thinking and Creativity.
  - **Videokonferenční sdílená výuka** pro posílení přímé expozice studentů mezinárodní komunikaci se od r. 2010 rozvíjí systém sdílené videokonferenční výuky s partnerskými zahraničními univerzitami (University of Central Lancashire, Velká Británie; Agricultural University of Athens, Řecko; University of Applied Sciences - Haaga-Helia Helsinki, Finsko; University of Uppsala, Švédsko). Vzhledem ke značně jazykově i etnicky homogenní skladbě studentů na UPa je videokonferenční výuka se zahraničím nástrojem pro zavedení interkulturního prvku do výukového prostředí. Přímá konfrontace studentů s jejich protějšky v zahraničí zároveň odhaluje slabiny systému UPa – nižší komunikační připravenost studenta pro přímou interakci a nízkou sebedůvěru).
- Od r. 2012 se rozvíjí tzv. systém **CLIL** (předměty Content and Language Integrated Learning) zaměřený na argumentativní a akademický písemný projev v angličtině, Interkulturní komunikaci v angličtině, Moderované sociokulturní diskuze v němčině.

V ak. roce 2013 – 14 JC vyučovalo celkem 86 jazykových předmětů v ZS⁴ a 85 v LS⁵, v ak.r. 2014 – 15 105 předmětů v ZS a 116 předmětů v LS. Meziroční zvýšení počtu předmětů je důsledkem jiné skladby předmětů, ne nárůstu počtu zapsaných studentů.

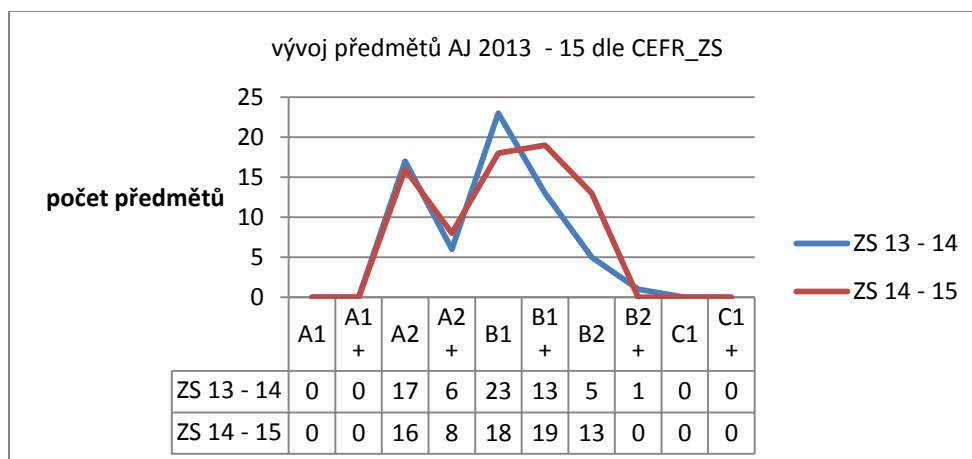
---

⁴ zimní semestr

JK 2012 – 17 si kladla za cíl posunout postupně těžiště vyučovaných předmětů směrem k vyšším úrovním CEFR. Grafy níže ukazují, že se tento trend daří postupně naplňovat, ačkoli změna není razantní.

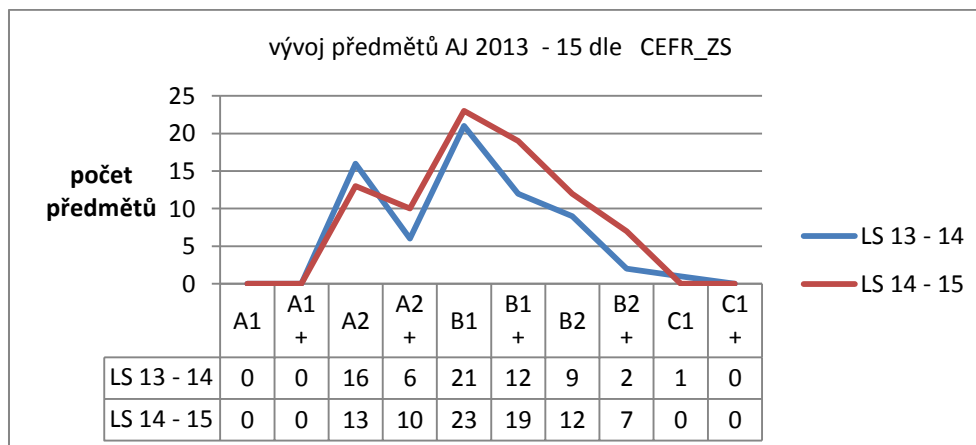
Graf 1

Srovnání počtu předmětů AJ⁶ vyučovaných v ZS 13 – 14 a ZS 14 -15

Graf 2

Srovnání počtu předmětů AJ vyučovaných v LS 13 – 14 a LS 14 -15

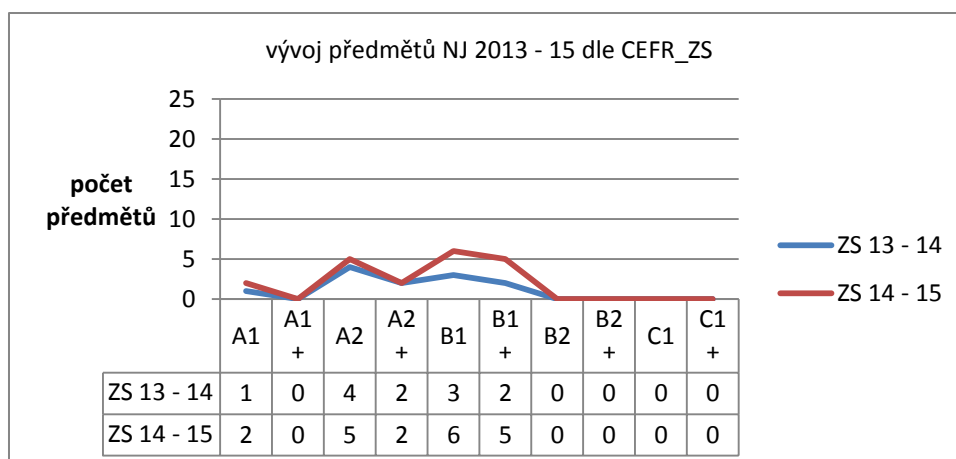

Graf 3

Srovnání počtu předmětů NJ⁷ vyučovaných v ZS 13 – 14 a ZS 14 -15

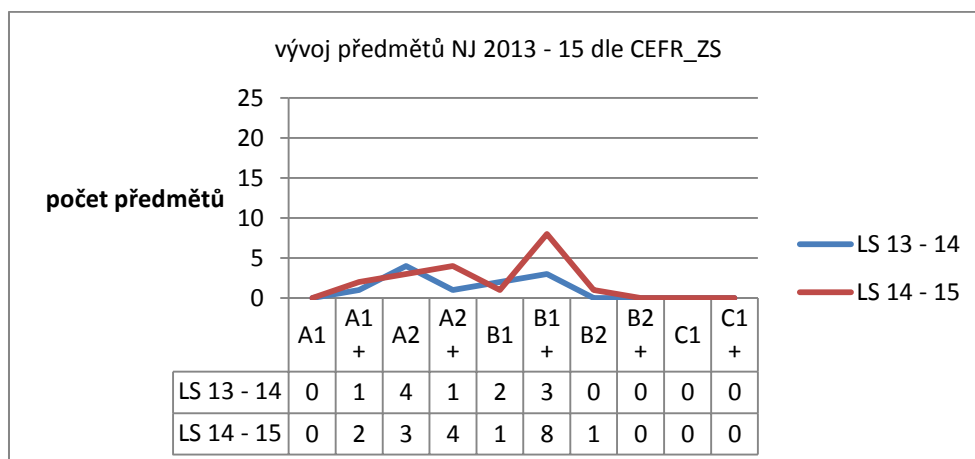
⁵ letní semestr

⁶ anglický jazyk

Graf 4

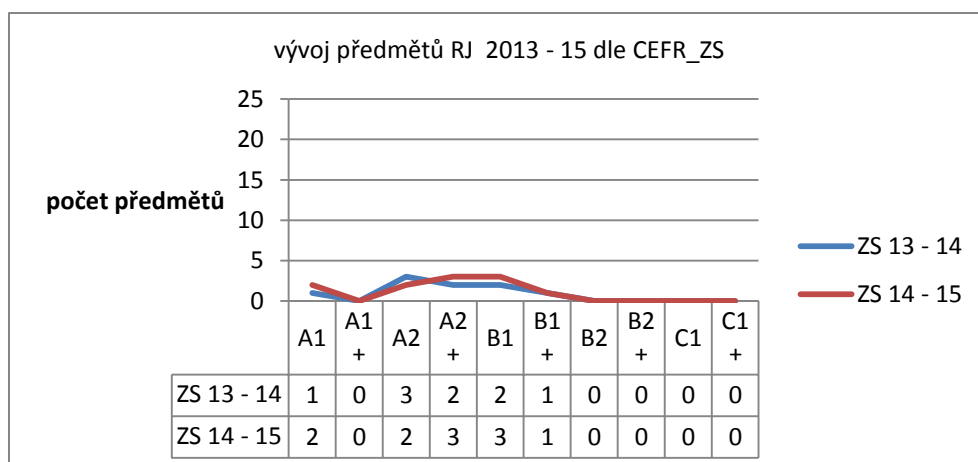
Srovnání počtu předmětů NJ⁷ vyučovaných v LS 13 – 14 a LS 14 -15

Graf 5

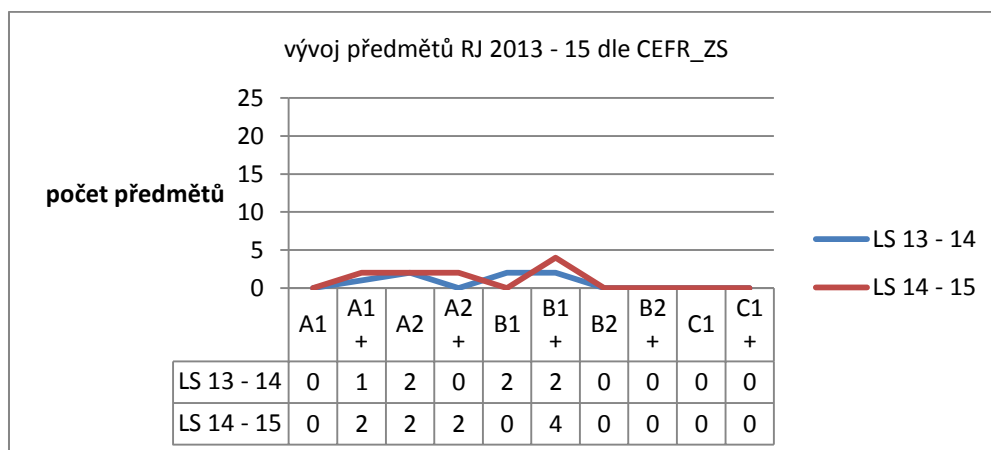
Srovnání počtu předmětů RJ⁸ vyučovaných v ZS 13 – 14 a ZS 14 -15

⁷ německý jazyk

Graf 6

Srovnání počtu předmětů RJ⁹ vyučovaných v LS 13 – 14 a LS 14 -15

d) Jazyk ve výzkumu

Komunikace je ústředním **nástrojem výzkumu**, přičemž její role se liší dle jednotlivých disciplin. Jazyk jako součást komunikace má zásadní postavení pro studium zdrojů/pramenů, navázání **mezinárodní spolupráce** a pro její dlouhodobé smysluplné udržení vedoucí k obohacení odbornému i lidskému, diseminaci výstupů výzkumu formou přednesení příspěvků na konferencích a odborných fórech, či publikační činnosti.

- Kvalitní komunikační kompetence v cizím jazyce, především v angličtině, je v mezinárodním měřítku považována za **nezbytnou součást profilu** výzkumného pracovníka.
- Přestože angličtina hraje dominantní roli, kvalitní **komunikační připravenost** k publikační činnosti je třeba rozvíjet s přihlédnutím ke specifickým disciplin také **v češtině** (tam, kde je relevantní s ohledem na vzdělávací, sociální či kulturní přesah oboru).

⁸ ruský jazyk

⁹ ruský jazyk

- Univerzita Pardubice dosud nepracuje zcela dostatečně s **rolí jazyka** ve smyslu dosažení maximálního účinku při diseminaci vědeckých výstupů.
- Není proveden **jazykový audit** akademických pracovníků s navázáním na tvorbu kariérního řádu a existuje nebezpečí stav nedostatečné jazykové připravenosti na UPa protražovat.
- Nedostatečná **interkulturní kvalita komunikace** (lingvistický, sociolinguistický, pragmatický aspekt = nezvládnutí lexika, fonologie, syntaxe; nerespektování či ignorace norem a úzu, pasivita, rigidnost komunikace) některých vědeckých pracovníků znemožňuje standardní navázání a rozvoj mezinárodních kontaktů a dále běžný styk s vědeckou realitou oboru v mezinárodním měřítku.
- Anglosaský svět oficiálně nekomunikuje, nicméně všeobecně uznává principy „acknowledgement and recognition“ ve vědecké komunitě. Je velmi nepravděpodobné, že bez schopnosti **anglicky realizovat přímou komunikaci s anglosaským světem** lze účinně prosadit výsledky vlastní odborné práce s významným dopadem na vědeckou komunitu (role impact faktoru).
- Při neřešení komunikační kompetence vědeckých pracovníků je pravděpodobné, že bude ovlivněna orientace UPa na **teritoria se sníženými jazykovými nároky v angličtině** (nejčastěji země východní Evropy a Asie - kromě bývalých zemí Commonwealthu). Takový směr má dlouhodobý dopad na ne/pravděpodobnost uskutečnění ambicí, které UPa v DZ formuluje.

e) Jazyk a společenská interakce univerzity

- Smyslem univerzitního vzdělávání a výzkumu je **přínos společnosti jako celku**, ať již při výchově absolventů všech stupňů studia nebo u základního výzkumu v dlouhodobém, či u aplikovaného výzkumu v kratším časovém horizontu. Taková premisa nezbytně vede k formulování závazku univerzity **zpřístupnit výsledky vzdělávání a výzkumu směrem ke společnosti, regionu, komunitě**. Vzhledem ke snaze maximalizovat pozitivní dopad práce je evidentní, že kromě zpřístupnění výsledků práce v češtině, je třeba zajistit publikování výstupů, sdílení zkušeností a informování ve smyslu propagace i v angličtině, případně dle možností i v dalších jazycích. Tato práce souvisí s tzv. **třetí rolí univerzity** a zajištění její větší otevřenosti.
- Univerzita by měla volit **jazyk komunikace pro tento účel příhodný** tak, aby byl pochopitelný veřejnosti - jak v angličtině, tak v češtině. Současný trend vyspělých zemí směřuje jednoznačně k menší formálnosti komunikace, protože primárním cílem není nadřadit univerzitní vzdělávání a výzkum nad ostatní složky společenského přínosu, ale mít prospěch ze zájmu společnosti o výstupy vědeckých disciplin, což zpětně motivuje studenty vstupující do terciárního vzdělávání, stimuluje obecně atmosféru ve společnosti i v rodinách studentů a generuje finanční prostředky v sektoru. Pozornost v zahraničí je věnována „přátelskému stylu“ komunikace s dobře zvládnutou terminologickou základnou adaptovanou na různé jazykové vrstvy a prostředí.
- Úlohou univerzity je i nastolovat **kunikační podmínky** pro užší a praktičtější **propojení pracovního trhu a výzkumu nejen v českém, ale i v evropském, případně celosvětovém měřítku** (pracovní uplatnění absolventů s mezinárodním „backgroundem“, spolupráce při umísťování zahraničních studentů na praxe atd.). V tomto ohledu UPa pracuje spíše s pracovním trhem českým.

- Současná otevřenost UPa je přednastavena stavem **otevřenosti české společnosti**, která je vzhledem ke své homogenitě nevelká. Budování značky UPa v mezinárodním kontextu se zatím opírá o tradici oboru v pardubickém regionu (chemie, doprava) a o geografické aspekty lokace (střed Evropy, kompaktnost kampusu). Tento aspekt není plně využit.
- UPa v některých případech nerozlišuje nutnost použít místo jazyka odborného **jazyk marketingově zvládnutý**, tedy pragmaticky uplatnit hledisko cílové skupiny.

f) Jazyk v podpůrných činnostech a službách UPa

Služby a **podpora** zahraničním studentům a zaměstnancům by měla dosahovat **stejně úrovně** jako tyto poskytované českému cílovému publiku. Na UPa zejména od r. 2012 byla vytvořena řada nástrojů, které zlepšují úroveň podpory výuky a pracovního zapojení pro mezinárodní cílové publikum (webové aplikace v angličtině, informační brožury atd.)

Kriteriem, dle kterého je třeba posuzovat fungování této **podpory** a její zlepšení, je **smysluplnost nástrojů a důsledné reflektování cílového publika** z hlediska převažující etnicity, jazykové kompetence v angličtině/češtině, příp. dalších jazycích, souvisejících potřeb (odborných, legislativních i běžných lidských), preferencí, motivací, sociálního zázemí a očekávání.

Na UPa existuje řada pracovišť (fakultních či celouniverzitních), kde je uplatňována velká snaha služby vstřícným způsobem poskytnout. Zároveň existuje ale také mnoho míst **tzv. prvního kontaktu**, kde zahraniční student/pracovník **nenalezne elementární komunikační (jazykovou, interkulturní) kompetenci** k řešení své situace, nároku/ potřeby. Je nezbytné provést identifikaci míst prvního kontaktu, jazykový audit relevantních pracovníků a identifikovat konkrétní cílovou úroveň pro zajištění služby. Nepříjemné jednání, či pasivní resistance v komunikaci zanechává trvalý negativní dojem a jeho dopad je typicky znásoben mnohonásobně (ústním šířením kritiky) oproti pozitivní zkušenosti.

g) Každodenní viditelná přítomnost používání jazyka/cizího jazyka

- **Publikované dokumenty:** V angličtině a češtině jsou vyhotoveny strategické plány (Dlouhodobý záměr UPa) a směrnice.
- **Brožury:** V češtině a angličtině jsou dokončeny brožury pro zájemce o studium.
- **Názvy:** V uplynulém období (2012 – 14) byly průběžně řešeny anglické názvy fakult, oddělení, hlavních dokumentů fakult a kateder, byl zpracován jednotných číselník s názvy středisek UPa. Při vzniku nového útvaru či změně statusu je konzultován anglický název s JC.
- **Vizuální směrový systém /indikační tabule/oznámení:** Dvojjazyčný systém označení budov na UPa existuje, nicméně neexistuje systém směrových tabulí a map pro usnadnění orientace v kampusu. Také není řešena otázka směrových ukazatelů k hlavnímu kampusu a dalším částem univerzity v rámci města Pardubic. Dochází-li k operativním změnám v provozu budov (stavba, oprava, výluka provozu výtahů apod.), není nijak řešena otázka informovanosti zahraničního cílového publika a oznámení jsou zpřístupněna fyzicky i elektronicky v naprosté většině pouze v češtině. Na fakultách nejsou určeni pracovníci zodpovědní za zpřístupnění informace, ani nastaveny komunikační mechanismy.

- **Web a intranet:** Od r. 2014 se situace ve zpřístupňování informací na UPa postupně zlepšuje jak na vnějším webu, tak na intranetu (pro zaměstnance i studenty). V prostředí intranetu pro studenty není zcela reflektováno hledisko **cílového publika a jeho potřeb** (priority, přátelskost, přístupnost sdělení). Zásadní informace z oblasti SKM jsou studentům nepřístupné a existující formát vyvolává dojem autoritativní zastaralé instituce, která individuální potřeby člověka nereflkuje. Jazykové verze informací na webu/intranetu by měly být každou fakultou/ celouniverzitním útvarem zkontrolovány, aktualizovány. Kde není možné či vhodné udržovat aktuální dvojjazyčný obsah, je třeba zpřístupnit aktuální kontaktní údaje a kontakt na anglicky mluvícího pracovníka.

C. STRATEGIE ROZVOJE JEDNOTLIVÝCH OBLASTÍ PŘIPRAVENOSTI

a) Pozice jazyka a komunikace na UPa

Kvalitní komunikační kompetence je nezbytným předpokladem konkurenceschopnosti UPa v globálním měřítku. Jádrem procesů univerzitní instituce je věda, výzkum a vzdělávání. Obraz těchto činností směrem k vnějšmu světu i dovnitř instituce je zajišťován komunikací, směrem k vnějšmu světu mimo teritoria ČR, případně Slovenska, cizojazyčnou komunikací. Tvorba předpokladů pro zvýšení internacionalizace za období po r. 1989 v souvislosti se zásadní změnou orientace ČR je nedostatečná.

Pro realizaci strategie internacionalizace UPa je vhodné definovat a dovnitř instituce komunikovat jednotnou jazykovou politiku reflektující následující aspekty:

i) Mezinárodní univerzita a role angličtiny

Vzhledem k cílům formulovaným UPa v Aktualizaci Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti UPa pro rok 2015 v souvislosti s internacionalizací je zřejmé, že je třeba věnovat pozornost následujícím krokům a zřetelně je komunikovat dovnitř akademické obce:

- Deklaratorně vymezit a vysvětlit na všech úrovních řízení, že angličtina je vnímána jako **lingua franca** a není ohrožením používání češtiny, ale komplementem pro prospěch instituce a jejích členů.
- Mezinárodní složení cílového publika studentů a zaměstnanců UPa je **obohacením instituce** z odborného hlediska a má přímý finanční efekt.
- Zpracovat **marketingovou analýzu** pro segmentaci potenciálních studentů UPa v zahraničí (předběžná teritoria pro získávání („recruitment“) studentů v jednotlivých stupních studia). Pro tento účel vytvořit systém sběru a údržby informací, objasnit kompetence a vazby zodpovědných pracovníků a nastavit komunikační mechanismy.
- Podpořit UPa jako „**otevřenou instituci**“ formou výjezdů jazykově a interkulturně vybavených kompetentních studentů/pracovníků na identifikované instituce v zahraničí, získávat aktivně studenty/pracovníky ze zahraničí a respektovat odlišnosti v očekávání studentů z rozvíjejících se a rozvojových zemí.

- Vytvořit marketingově **zvládnutý profil UPa**, který bude komunikován v „přátelském, neformálním jazyce“ a podá informace o odborném a společenském životě na UPa různým cílovým publikům s přihlédnutím k jejich odlišnostem a s akcentem na konkurenční výhodu UPa.
- **Definovat konkurenční výhodu** UPa směrem k vytipovaným žádoucím **segmentům** anglicky komunikujícího vzdělávacího trhu (vyzdvihnout poměr cena /výkon pro cenově citlivé segmenty rozvojových a rozvíjejících se zemí, atraktivitu evropského kontinentu pro vzdálená teritoria, přívětivost komorního prostředí vzhledem k velikosti instituce, západní lokaci pro trhy postsovětského prostoru a nejzápadnější východoevropskou lokaci pro trhy západní Evropy, kvalitní odbornou základnu a vzdělanost regionu, ochotu vnímat kulturní odlišnost jako obohacení atd.).
- Komunikovat „nelineární, nezahlcující formou“, s kvalitní vizuální podporou a reflexí interkulturních rozdílů.

ii. Role češtiny a obecné komunikace pro internacionalizaci

- **Podpora výuka češtiny a českých reálií** je zásadní volbou pro znásobení účinnosti internacionalizace. Cílovým segmentem jsou teritoria, ze kterých již byli studenti ke studiu získáni.
- Je žádoucí pracovat s českým jazykem a působit na **zahraniční studenty a pracovníky tak, aby se stávali ambasadory češtiny, potažmo šířiteli značky instituce (UPa)** zpět ve svých rodných zemích. Cesta využití češtiny má silný potenciál. Jedná se o nástroj s pomalým nástupem, ale vysokou účinností v dlouhodobém horizontu. (Lze využít tvorbu videokurzu češtiny, kurzů integrovaných do LMS apod.)
- Je důležité zajistit finanční prostředky pro možnost výuky **češtiny a reálií na vytipovaných zahraničních univerzitách**, ze kterých lze očekávat v dlouhodobém horizontu zájem studentů. Pro realizaci takového záměru je žádoucí zvážit možnost spolupráce s některou další českou VŠ, či obecně získat na tento program prostředky z MŠMT či MK systémově. S touto strategií masivně pracují země, které hovoří tzv. velkými jazyky (např. VB, Francie, Německo, Čína) prostřednictvím kulturních center British Council, Alliance Francaise, Goethe Institut, Confucius Institute. Tuto praxi však stále častěji realizují i ostatní země vědomy si nutnosti podpořit v soutěži o teritoria kulturního zájmu malé jazyky. (**Vývoj z posledních 15 let na univerzitách ve Velké Británii i Německu svědčí o postupném neustálém poklesu objemu výuky bohemistiky a praktické češtiny.**)
- Pro zvýšení internacionalizace je zásadní komplexní pojetí strategie podpory obecné komunikace angličtiny a češtiny, které zahrnuje **spolupráci s Českými centry, kulturními odděleními zastupitelských úřadů (práce s krajany) a vytipovanými univerzitami** v příslušných zemích - to vše postavené na marketingové analýze potenciálních segmentů a politických konotací a motivací potenciálních studentů ke studiu
  - země, jimž je třeba prezentovat změny směrem ke kvalitě, kterých ČR od r. 1989 dosáhla, a jimž je třeba obraz ČR a UPa atraktivně představit /západní Evropa a země Commonwealthu, USA, Izrael, Japonsko, Jižní Korea, potenciálně severozápadní část zemí Maghrebu (Alžír, Maroko, Tunis) /

- západní Evropa a země Commonwealthu, USA: kvalita/cena; komorní prostředí a přívětivost malé komunity; zvědavost na nejzápadnější zemi bývalého východního bloku; lokace Pardubic v ČR
- Izrael: kvalita/cena; dynamika; tradiční partnerství Izraele a ČR související s podstatnou otázkou bezpečnosti; lokace Pardubic v ČR
- Japonsko, Jižní Korea: kvalita/cena; spolehlivost; exotičnost a módnost destinace; hodnota „staré Evropy“; lokace Pardubic v ČR
- Alžír, Maroko, Tunís: kvalita/cena, hodnota Evropy
- země se zájmem o českou/československou kulturu z období do r. 1989 + Brazílie a Jižní Afrika /neevropské země bývalého socialistického bloku a země BRICS; politicky netrbulentní a další rozvojové země se stabilizovaným prostředím/
  - BRICS (Brazílie, Rusko, Čína, Indie, Jižní Afrika) – přestože Jižní Afrika nevykazovala před r. 1989 zájem o teritoria východní Evropy, v souvislosti s pádem apartheidu a budováním infrastruktury země řeší podobné priority jako ostatní země BRICS): cena/výkon, vstup studenta do prostoru EU; u Ruska, Číny, Indie potenciál zájmu zejména v technických oborech, velmi výhodná lokace UPa v rámci středoevropského prostoru
  - Vietnam, Kuba - cena/výkon, vstup studenta do prostoru EU
- země, jejichž zájem o českou kulturu je třeba udržovat /evropské země bývalého socialistického bloku kromě Ruska/
  - blízkost na základě jazykové příbuznosti, případně společné historické zkušenosti; vyšší standard kvality než v zemi původu; životní náklady nižší než v západních zemích EU
  - Slovensko, Polsko – tradičně velká afinita k českému prostoru; vzhledem ke vzdálenosti výhoda nižších nákladů na vynaložený pravidelný kontakt se zemí původu

iii) Mezinárodní univerzita a role ostatních jazyků

- Posílit podporu výuky **druhého cizího jazyka** s využitím nástroje odpovídajícího kreditového nastavení. Dostatečně komunikovat tuto potřebu směrem k fakultám a uvnitř fakult. Dodržet u druhého cizího jazyka alespoň **funkční úroveň A2 CEFR**, pokud je doplněna kompetencí alespoň B2 CEFR v angličtině.
- Aby nedošlo ke ztrátě tradiční výhody komunikační kompetence v němčině, které český pracovní trh německým partnerům nabízel, je z historicko-geografických souvislostí zřejmé, že **podpora výuky němčiny jako druhého cizího jazyka** na UPa by měla být podstatná.
- Podpořit orientaci **některých oborů** na tradiční teritoria spolupráce a v nich posílit volbu druhého cizího jazyka **směrem k ruštině**. Pro obsluhu východních trhů je kompetence v ruštině navazující na jazykovou příbuznost našich jazyků funkční, a lze reálně za krátkou dobu dosáhnout vyšší komunikativní kompetence než u germánských jazyků.
- Je vhodné zvážit větší otevřenost instituce a rozšířit **škálu vyučovaných předmětů o orientální jazyky** (Tab. 1), **zejména pro motivované studenty**
- Provést analýzu **výhledu imigrace** ve spolupráci s Pardubickým krajem s predikcí vývoje na základě současné politické situace. Reflektovat zjištění v přijetí jazykové politiky UPa.

iv) Mezinárodní univerzita a komunikace zpětné vazby

- Pro nastolení moderní komunikační vazby a posílení **principu i obrazu otevřené, profesionální, přístupné a přátelské instituce** je vhodné vyvarovat se „východní obřadnosti“ v komunikaci se studenty jak v češtině, tak především v angličtině.
- Je žádoucí zvážit **elektronickou formu dotazování** pro získání zpětné vazby studentů v jazykových mutacích tak, aby byli zahrnuti jak studenti komunikující v češtině, tak v angličtině. Pro zpracování dotazování je vhodné využít zkušeností ze zahraničních institucí, které nepřeceňují volní motivaci studentů, ale pracují s určitými formami pobídek v rámci marketingu vzdělávání. Marketing vzdělávání je standardní nástroj, který nijak nedevaluje výslednou zpětnou vazbu ke kvalitě výuky a procesů instituce. Studenti mohou být motivováni samotnými vyučujícími, centrální výzvou k poskytnutí zpětné vazby (informace na intranetu o průběhu dotazování a zapojení studentů). Informace o dotazování je vhodné doplnit motivační pobídkou (ve smyslu soutěže o ceny, losování odměn apod.), aby byla zajištěna dostatečná participace studentů. Zkušenosti z praxe zahraničních univerzit ukazují, že pobídková složka informací k poskytnutí zpětné vazby hraje významnou roli. Nejdůležitější částí je apel směrem ke studentům (výzva, vysvětlení, jasná komunikace o období, kdy bude hodnocení probíhat, kde bude umístěno, jak zpracováno) a následně dostupnost vyhodnocení zpětné vazby studentům (např. přehled nejlépe hodnocených předmětů, oborů, vyučujících apod.) vždy s vyzdvižením pozitiv v rámci vyhodnocení, nikoliv „pranýřování“.
- V instituci střední velikosti, kterou UPa je, je žádoucí kombinovat elektronické (masové) formy komunikace s **individuální komunikací**, aby nebyl omezen lidský rozměr kontaktu.

b) Výuka v jazyce

- Je potřebné analyzovat, zda stěžejní doktorské a magisterské studijní programy mohou být **doplněny vedením předmětů v angličtině** s přihlédnutím ke schopnosti příslušných akademických pracovníků tyto vybrané předměty v angličtině vést. Závěry je žádoucí reflektovat v personální politice.
- Je vhodné vést diskuzi a objasnit dovnitř UPa, že je třeba **akreditovat studijní programy** tak, aby součástí byl vždy alespoň **jeden předmět** přednášený/vyučovaný **v angličtině**. Při absolvování předmětu v angličtině se jeví jako motivační poskytnout studentovi **vyšší kreditové ohodnocení**.
- Je žádoucí provést **komplexní jazykový audit** akademických a organizačních pracovníků a definovat požadované komunikační kompetence pro výkon jejich pozic. Následně je pak vhodné reflektovat výstupy v kariérním řádu.
- Je žádoucí věnovat prostor akademickému vedení cizojazyčné komunikace, osvětlovat přínos multilingvního přístupu a věnovat pozornost kultuře komunikace, ve společenské rovině důsledně uplatňovat **komunikační přívětivost a sociální provázanost**.
- Je žádoucí **podporovat individuální výjezdy** akademických pracovníků na krátkodobé zahraniční pobyty, nepřispívat k podpoře skupinových výjezdů jazykově homogenních skupin pracovníků (v nichž se izolují a neintegrují se do komunikace v zahraničí).
- V návaznosti na výše formulovaná doporučení bylo v březnu – dubnu 2015 provedeno dotazování mezi členy akademické obce UPa „Využití AJ pro profesní potřeby“ týkající se

jejich zájmu o další vzdělávání v oblasti cizojazyčné komunikace. Cílem je takto získanou zpětnou vazbu reflektovat v připravovaném systému dalšího vzdělávání akademických pracovníků.

c) Výuka jazyka a komunikace

i) Jazyková koncepce 2012 -17

- Je potřebné důsledně dodržovat JK 2012 – 17 v souladu s evropskými standardy (CEFR). Těžiště předmětů cizojazyčné komunikace bude probíhat v angličtině, neboť ji instituce vnímá v kontextu světového vývoje jako **lingua franca**.
- Pro dosažení komunikační kompetence absolventů srovnatelného s vyspělými zeměmi EU je třeba zajistit relevantní **kreditové ohodnocení** jazykových předmětů, jež je v současné době neadekvátně nízké. Pro potřeby posunu úrovně CEFR o jeden stupeň (např. A2 –B1) je třeba počítat přibližně se 140 – 170 hodinami práce; v současné době hodinová dotace umožňuje studentovi 26 kontaktních hodin výuky/semestr - je třeba vést diskuzi a násobně zvýšit hodinovou dotaci i kreditové ohodnocení **v souladu s ECTS** .
- Je třeba podpořit JK 2012 – 17 v praktické (komunikační i finanční) rovině tak, aby součástí **NMgr. studia** byl vždy alespoň jeden **povinný cizí jazyk**.
- Je výhodné podpořit společnou výuku studentů z českého a zahraničního prostředí, která výrazně akceleruje dosažení vyšší komunikační kompetence.

ii) Praktická podpora rozvoje komunikace

- Je žádoucí podporovat **excelentní studenty** formou krátkodobých mobilitních programů **Language and Culture** zaměřených na zvýšení komunikační (lingvistické, sociolingvistické/interkulturní a pragmatické) kompetence studentů všech stupňů. Je vhodné sdílenou výuku pro všechny fakulty na pokročilé úrovni CEFR zaměřenou na **argumentaci a rétoriku v mezinárodní komunikaci v angličtině**.
- Je přínosné pokračovat v organizaci simulovaných vědeckých konferencí pro studenty doktorských programů zavést je i na fakulty, kde organizovány nejsou (FES). Je žádoucí **otevřít simulované konference externím oponentům/zkoušejícím/ partnerům** z řad zahraničních partnerských institucí.
- Je žádoucí pokračovat v založených aktivitách pro studenty i zaměstnance (proběhly v 2012 – 14 v rámci projektu UNICOM) a hledat zdroje pro realizaci specializovaného vzdělávání v jazycích a komunikaci.
- Je třeba monitorovat **komunikační kompetenci CEFR** nejen u **vyjíždějících** studentů UPa (testování), ale také u **přijíždějících**. Pro vyjíždějící studenty jsou formulovány následující nároky na kompetence ve variantách a) a b).
  - (a) CEFR B1 v angličtině
  - (b) CEFR B1 v němčině/ francouzštině/španělštině a zároveň dosažení CEFR A2 v angličtině
- Je třeba **aktualizovat informace** (dokumenty, web a intranet) a dlouhodobě je udržovat v anglické verzi za **důsledného respektování** interkulturních a pragmatických aspektů a

principů marketingové **komunikace s cílovým publikem** (reflektovat očekávání, preference, potřeby zahraničního studenta/zaměstnance).

- Je vhodné rozvíjet **terminologický e-glosář** pro potřeby studentů a zaměstnanců umožňující sjednocení anglické a české terminologie v oblasti studijní, vědecké a organizační agendy.
- Je prospěšné **podporovat 4C** (Communication, Collaboration, Critical thinking and Creativity) pro rozvoj komunikace prostřednictvím moderních technologií v rámci LMS v angličtině. Je příhodné zvážit vytvoření **centrální metodické podpory** pro komunikaci odborného obsahu akademických pracovníků se studenty (jazykové mutace LMS, volba vhodného typu a nástroje LMS apod.). Je žádoucí nalézt funkční kompromis autonomie fakultních nezávislých LMS a role centrálního LMS a informovanosti o něm.
- Je potřebné rozvíjet **spolupráci se zahraničními partnery** v oblasti sdílené/videokonferenční výuky (garantuje úspornost a začlenění autentické pragmatické komunikace, substituuje do určité míry nedostatky plně internacionalizovaného prostředí a umožňuje vzhled do interkulturních odlišností).

d) Jazyk ve výzkumu

- Je vhodné provést **jazykový audit** vědeckých pracovníků a návazně reflektovat ve tvorbě kariérního řádu. Je třeba zřetelně vymezit obsah komunikační kompetence (lingvistický, sociolingvistický, pragmatický aspekt) jako součásti auditu a navrhnout individuální plán rozvoje pracovníků **v oblasti jazyka a komunikace**.
- Je žádoucí podporovat **rozvoj již navázané kvalitní mezinárodní spolupráce** dle odborného zázemí a zvážit možnosti zapojení většího množství ze stávajících pracovníků (např. využitím institutu mentoringu). U perspektivních začínajících akademických pracovníků je zásadní podpořit jejich snahu navázat mezinárodní spolupráci a **pomoci jim vést následnou konstruktivní péči o její rozvoj** s přihlédnutím k interkulturním specifikům.
- Je třeba podpořit **orientaci** na renomovaná zahraniční pracoviště s důsledným zvážením jejich **odborné kvality, ale také kompatibility komunikačního standardu** (při absenci vzájemné srozumitelného komunikačního prostředku, tj. dostatečné cizojazyčné kompetenci, je přínos silně limitován).
- Je žádoucí **podporovat individuální výjezdy** výzkumných pracovníků na krátkodobé zahraniční pobyty a nepřispívat k podpoře skupinových výjezdů jazykově homogenních skupin pracovníků.

e) Jazyk a společenská interakce UPa

- Je perspektivní **posílit třetí roli univerzity**. Je žádoucí otevřít UPa ve větší míře veřejnosti tak, aby se systematicky budovala nejdříve regionálně, pak i celorepublikově pověst kvalitní značky, na kterou lze odkázat při získávání zahraničních studentů. V komunikaci je nezbytné vyhledat možné spojnice pro spolupráci UPa s tzv. stakeholders UPa, tedy **krajem, městem, vybranými středními školami, významnými kulturními institucemi a podniky (včetně v regionu působících zahraničních) a s dalšími významnými organizacemi a nabídnout jim spolupráci při informování veřejnosti (např. trvalý prostor na webu UPa a naopak umístění hyperlinku k akcím UPa na jejich webových stránkách)**. Vytvořit aplikaci v informačním systému UPa k vyhledávání a třídění populárně-vědeckých akcí organizovaných/přístupných v češtině a v angličtině tak, aby byl

založen mechanismus pro trvalé **zpřístupňování výsledků vzdělávání a výzkumu společnosti, regionu, komunity, i naopak, aby komunita UPa, včetně zahraniční, mohla být plně integrována do profesního a společenského života regionu.**

- Je žádoucí oslovovat „stakeholders“ příhodným jazykem (jak v angličtině, tak v češtině) – věnovat pozornost „**přátelskému stylu**“ komunikace s dobře zvládnutou terminologickou základnou **adaptovanou na různé jazykové vrstvy a prostředí**. Cílem komunikace není zlidovění terminologické základny a lapidarizace, ale nastolení vztahu rovnosti směrem k veřejnosti.
- Je výhodné nastavit užší spolupráci s podniky tak, aby byl vytvořen systém možných praxí (**workplacementů/internships**) pro studenty. Tento systém lze **sdílet se zahraničními univerzitami** (zájem o něj již projevily některé západoevropské univerzity, např. britské, francouzské či španělské, kde je pracovní trh silně přesycen a student/absolvent je uvyklý získávat pracovní zkušenosti na neplacených stážích), **případně v globálním měřítku** (spolupráce při umísťování zahraničních studentů na praxe atd.).
- Pro **budování značky UPa** v mezinárodním kontextu je nezbytné definovat konkurenční výhody jednotlivých fakult; využít výhodu geografické lokace UPa a kvalitní dopravní infrastruktury regionu pro snadný kontakt s klíčovými městy střední Evropy (kromě Prahy, Vídeň, Bratislava, Budapešť, Berlín, Wroclaw); podpořit obraz moderní instituce ve městě s průmyslovou tradicí; využít výhodu moderního kompaktního kampusu; používat **marketingově zvládnutý jazyk**, tedy pragmaticky uplatnit hledisko cílové skupiny.

f) Jazyk v podpůrných činnostech a službách UPa

- Je nezbytné vytvořit a udržovat systém **podpory zahraničním studentům a zaměstnancům**: webové aplikace a informační brožury v kvalitním jazykovém zpracování, marketingově zvládnuté tak, aby byla reflektována specifika cílového publika z hlediska převažující etnicity, jazykové kompetence v angličtině/češtině, příp. dalších jazycích, souvisejících potřeb (odborných, právních i běžných lidských), preferencí, motivací, sociálního statusu a zázemí, a očekávání.
- Je žádoucí definovat **místa prvního kontaktu**, kde student/zaměstnanec potřebuje řešit svoji situaci/nárok/potřebu a **místa druhé linie**, kde je jazyková kompetence využita spíše ke studiu zdrojů, vývoji služby/produktu, případně kontaktu s kolegy nebo již komplexnější komunikaci se studentem.
- Následně je vhodné provést **jazykový audit** u relevantních zaměstnanců podpory a služeb UPa a identifikovat konkrétní jazykové kompetenční úrovně pro zajištění služby. I v rámci nejnižší úrovně CEFR je možné dosáhnout kompetence funkční m způsobem řešit komunikaci se zahraničním studentem/zaměstnancem. Nezbytností je absolvování alespoň krátkého „tailor-made“ tréninku komunikačních dovedností zejména pro pracovníky útvarů Správy kolejí a menz a pracovníky recepcí UPa. **Těžištěm jazykové přípravy** nebude lingvistický aspekt ve smyslu jazykové přesnosti, ale fonologický a pragmatický aspekt ve smyslu interkulturní **vhodnosti** směřující k funkční vybavenosti pracovníka demonstrovat komunikační přívětivost. U těchto pracovních míst prvního kontaktu je třeba definovat jednu z následujících podúrovní CEFR A1.
  - Zaměstnanec porozumí a zprostředkuje řešení/kontakt (CEFR A1-)
  - Zaměstnanec porozumí, předá jednoduchou informaci týkající se jeho pole působnosti (CEFR A1)
  - Zaměstnanec je schopen elementární obousměrné komunikace (CEFR A1+)

- Je žádoucí zpracovat **individuální plán rozvoje jazykových kompetencí** pro pracovníky v útvarech podpory, kteří již běžně pracují s mezinárodní agendou, ale jejichž komunikační kompetence není plnohodnotná. (Provedení jazykového auditu a podpora interkulturní rétoriky v rámci pokročilého jazykového vzdělávání).
- Je vhodné podpořit **výjezd kompetentních pracovníků** obeznámených detailně se studijními programy a zároveň vybavených adekvátní jazykovou a interkulturní kompetencí na konkrétní zahraniční univerzity, které by mohly generovat incoming studenty, **k propagaci a dlouhodobému udržování vztahů**.

g) Každodenní viditelná přítomnost používání jazyka/cizího jazyka

- **Publikace dokumentů:** Je nezbytné určit priority v komunikaci s cílovým publikem. V angličtině vyhotovit strategické plány (Dlouhodobý záměr UPa) a směrnice pro případnou potřebu zahraničního studenta/pracovníka. Protože je však nanejvýš nepravděpodobné, že by tyto dokumenty zahraniční student/pracovník pravidelně studoval a samostatně informace v nich vyhledával, je vhodné zaměřit pozornost na **publikaci informací, které usnadňují především praktický život na UPa**.
- **Brožury a letákové listy:** Kromě brožury pro zájemce o studium je vhodné zpracovat anglický materiál nejlépe ve formě krátkých letáků informujících o specifických oblastech fungování UPa pro studenta/pracovníka, který navštíví UPa i krátkodobě (samostatné listy k oblastem studijní agendy, průvodce STAGem, informace o provozu ubytovacích zařízení, informace k využívání menzy a stravovacích zařízení UPa, informace o technických aspektech využívání komunikačních sítí v celém kampusu UPa atd.).
- **Názvy:** Při vzniku nových útvarů či změně názvu útvaru UPa by měl být konzultován název pracoviště s JC.
- Vizualní směrový systém /indikační tabule/oznámení:
  - **V rámci města Pardubic** by mělo být cílem doplnit směrové ukazatele k hlavnímu kampusu a dalším částem univerzity.
  - Dvojjazyčný systém označení budov na UPa je vhodné doplnit systémem směrových tabulí a map pro usnadnění **orientace v kampusu**.
  - V případě **operativních změn v provozu** budov UPa (stavba, oprava, výluka provozu výtahů apod.) je třeba zajistit informovanost zahraničního cílového publika – písemné fyzické oznámení na místě v angličtině a virtuální oznámení na informačních obrazovkách budov /doplnit o AJ mutaci/ nebo na intranetu fakult. Je třeba pověřit konkrétní pracovníky, kteří budou sbírat a distribuovat cizojazyčné provozní informace směrem k cílové skupině.
- Web a intranet: Při zpřístupňování informací na UPa je žádoucí **reflektovat hlediska cílového publika** a jeho potřeb (**priority, přátelskost, přístupnost sdělení**).
  - Je žádoucí tvořit „English-friendly“ prostředí i z hlediska uspokojení běžných lidských potřeb v sociální rovině.
  - Je třeba, aby fakultní informační obsah webu /intranetu byl zkontrolován, monitorován každou fakultou a následně aktualizován z jazykového hlediska.
  - Kde není možné či vhodné udržovat aktuální dvojjazyčný obsah je třeba zpřístupnit aktuální kontaktní údaje a kontakt na anglicky mluvícího pracovníka.

